

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

©2019 ДУШАК М. І.

УДК 658.15
JEL: D04; G32

Душак М. І. Концептуальні засади формування фінансової архітектури підприємства

Метою статті є дослідження концептуальних засад формування фінансової архітектури підприємства та встановлення взаємозв'язків між ними. Визначено, що термін «фінансова архітектура» вживається на макро- та мікроекономічному рівнях і несе різне змістовне навантаження. Виокремлено два базові підходи щодо його визначення: як динамічної системи та як сукупності певних елементів. Після систематизації існуючих підходів до тлумачення фінансової архітектури надано авторське розуміння даного поняття. Визначено, що головною метою формування фінансової архітектури підприємства є забезпечення зростання ринкової вартості бізнесу та задоволення інтересів власників підприємства як головних стейкхолдерів. Основними елементами фінансової архітектури підприємства є структура власності, структура капіталу, корпоративне управління та контроль, а також фінансова модель. Запропоновано базові принципи формування фінансової архітектури. Визначено взаємозв'язок між фінансовою архітектурою, фінансовою стратегією та бізнес-моделлю підприємства.

Ключові слова: структура капіталу, структура власності, корпоративне управління, фінансова модель, стратегія.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-205-211>

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Душак Майя Іванівна – аспірантка кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Сумський державний університет (вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, 40007, Україна)

E-mail: mayadushak@gmail.com

УДК 658.15
JEL: D04; G32

UDC 658.15
JEL: D04; G32

Душак М. И. Концептуальные основы формирования финансовой архитектуры предприятия

Целью статьи является исследование концептуальных основ формирования финансовой архитектуры предприятия и установление взаимосвязей между ними. Определено, что понятие «финансовая архитектура» используется на макро- и микроэкономическом уровнях и несет разную смысловую нагрузку. Выделены два базовых подхода для его определения: как динамической системы и как совокупности определенных элементов. После систематизации существующих подходов к толкованию финансовой архитектуры представлено авторское понимание данного понятия. Определено, что главной целью формирования финансовой архитектуры предприятия является обеспечение роста рыночной стоимости бизнеса и удовлетворение интересов собственников предприятия как главных стейкхолдеров. Основными элементами финансовой архитектуры предприятия являются структура собственности, структура капитала, корпоративное управление и контроль, а также финансовая модель. Предложены базовые принципы формирования финансовой архитектуры. Определена взаимосвязь между финансовой архитектурой, финансовой стратегией и бизнес-моделью предприятия.

Ключевые слова: структура капитала, структура собственности, корпоративное управление, финансовая модель, стратегия.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 12.

Душак Майя Ивановна – аспирантка кафедры финансов, банковского дела и страхования, Сумской государственной университет (ул. Римского-Корсакова, 2, Сумы, 40007, Украина)

E-mail: mayadushak@gmail.com

Dushak M. I. The Conceptual Foundations for the Formation of the Enterprise's Financial Architecture

The article is aimed at researching the conceptual foundations for the formation of the financial architecture of enterprise and establishing the relationship between them. It is defined that the concept of «financial architecture» is used at macro and microeconomic levels and convey different meanings. Two basic approaches are identified to its definition: as a dynamic system, and as an aggregate of certain elements. After the systemization of existing approaches to the interpretation of financial architecture, the author's own understanding of this concept is provided. It is defined that the main purpose of the enterprise's financial architecture is to ensure the growth of the market value of the business and to satisfy the interests of the owners of the enterprise as the main stakeholders. The main elements of the enterprise's financial architecture are the structure of property, structure of capital, corporate management and control, as well as the financial model. The basic principles of formation of financial architecture are proposed. The relationship between the financial architecture, financial strategy and business model of enterprise are identified.

Keywords: structure of capital, structure of property, corporate management, financial model, strategy.

Fig.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 12.

Dushak Maiia I. – Postgraduate Student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Sumy State University (2 Rymskoho-Korsakova Str., Sumy, 40007, Ukraine)

E-mail: mayadushak@gmail.com

Нині актуальними питаннями є дослідження фінансової архітектури підприємства (далі – ФАП), її фундаменту та конструкції, необхідність фінансового аналізу саме структурних, стрижневих характеристик для розуміння результатів діяльності підприємства. Застосування концепції фінансової архітектури дає змогу сфокусуватися на динамічному характері процесів, що відбуваються на сучасному підприємстві. Особлива роль відводиться фінансовій архітектурі як системній конструкції, що

дає можливість вивчення фінансової організації підприємств, методів, які використовуються в ній для пристосування до умов, що змінюються в конкурентному середовищі та на ринку капіталу.

Існуючі погляди науковців щодо формування ФАП досить часто зводяться до поєднання інституційного та інтеграційного підходів у її розумінні. Слід зазначити, що поняття фінансової архітектури взагалі є відносно новим, тому можна констатувати відсутність єдиного усталеного розуміння даного

поняття в працях різних науковців. У зв'язку з чим є необхідність провести структурно-декомпозиційний аналіз дефініції ФАП.

Термін «фінансова архітектура» наразі активно використовується з точки зору як макроекономічних, так і мікроекономічних досліджень, причому найбільш активно його почали використовувати після світової фінансової кризи 2008 р. саме в макроекономічному, а точніше, у глобальному контексті. На відміну від макроекономічного рівня, на мікрорівні ФАП розглядають як взаємодію базових елементів, які визначають фінансові відносини та служать інструментами впливу на результати господарської діяльності підприємства. Вважається, що вперше і сам термін «корпоративна фінансова архітектура», і проблеми, що з нею пов'язані, були озвучені С. Майерсом у 1998 р. [1].

Систематизувавши наукові підходи щодо визначення ФАП (табл. 1), можна виокремити два базові визначення ФАП як динамічної системи та як сукупності певних елементів. Якщо не брати до уваги визначення, надане основоположником С. Маерсом, а саме: ФАП як фінансового дизайну бізнесу, то, на нашу думку, більш повним з точки зору розкриття функціонального підходу є визначення, що характеризує ФАП як динамічну систему та відображає сукупність тих фінансових відносин, що сформовані в результаті фінансової діяльності підприємства.

Стосовно визначення Наконечної А. С. [10], то науковець у своєму дослідженні опирається також на розуміння ФАП як інтегрованої динамічної системи, але при цьому акцентує увагу на тому, що саме вона є визначальним фактором формування ринкової вартості бізнесу, а також досліджує вплив сформованої ФАП на ефективність його функціонування.

Таблиця 1

Систематизація наукових підходів щодо терміна ФАП

Автор(-и), джерело	Визначення
Майєрс С. [1]	Фінансовий дизайн бізнесу, що охоплює власність (концентровану або розпорешену), організаційно-правову форму (публічні чи приватні), стимули, способи фінансування і розподілу ризиків між інвесторами
Прудніков А. [2]	Цілісна система управління капіталом, активами, грошовими потоками, інвестиціями та інноваціями, призначена для організації даного процесу на основі фінансового механізму та методів його реалізації
Лактіонова О., Лук'яненко А. [3]	Динамічна система (інтегрована цілісність) взаємопов'язаних характеристик, що втілюють фундаментальні закономірності та визначають якісну своєрідність реалізації фінансової діяльності суб'єкта господарювання (з боку її структури, об'ємів та потенціалу відтворення), її ефективність та вплив на ринкову вартість бізнесу. По суті є інституціональною структурою суб'єкта господарювання, у межах якої будуються його фінансові відносини
Степанова А. Н., Балкіна Є. А. [4]	Є динамічною системою
Семенюк В. [5]	Інтегрована динамічна система, що детермінує характер фінансових відносин корпорації на основі взаємодії та взаємозв'язку основних структурних компонентів, що формують її внутрішню будову та впливають на ефективність фінансової діяльності через фінансові рішення, які приймаються в корпорації
Житар М., Немсадзе Г. [6]	Взаємозв'язок між структурою власності, структурою капіталу та ефективністю діяльності корпорації
Калінська І. [7]	Сукупність елементів організаційно-правової форми, структура власності, структура капіталу та система корпоративного управління. Суб'єктами реалізації механізму оптимізації фінансової архітектури є найбільш важливі для даного підприємства групи стейкхолдерів
Бичкова Н., Яровий А. [8]	Система взаємопов'язаних елементів – структурних характеристик корпорацій, що визначають систему організації фінансів корпорації та впливають на ефективність фінансової діяльності господарюючого суб'єкта, яка, своєю чергою, виявляється в ступені досягнення фінансових цілей діяльності корпорацій у процесі розробки та реалізації фінансових рішень
Барклай М., Сміт К. [9]	Визначається інвестиційними можливостями підприємства
Наконечна А. [10]	Є визначальним фактором ринкової вартості бізнесу, а отже, і ефективності його діяльності

Джерело: систематизовано автором.

Дещо інший підхід з точки зору визначення складових елементів наведено у визначенні Пруднікова А. О., який зазначає, що ФАП є цілісною системою та зосереджується на базових напрямках фінансового менеджменту – управлінні капіталом, активами, грошовими потоками інвестиціями тощо, тобто перераховує класичні об'єкти фінансового менеджменту підприємства [2].

У цілому «концепт фінансової архітектури представляє собою приклад ефективного застосування комплексного підходу в дослідженні фінансових рішень компанії, що дозволяє одночасно враховувати особливості різних структурних елементів суб'єктів господарювання та оцінювати їх вплив на ефективність бізнесу» [5].

Крім того, при формуванні ФАП і особливо при її подальшому розвитку необхідно враховувати, що, оскільки це динамічна інтегрована система, то зміни, які відбуваються в одному з її базових елементів, мають вплив на інші елементи. Тобто зміна власника, форми власності, структури власності та зміна концентрації власності як у бік зростання, так і в бік зменшення може призводити до перегляду системи корпоративного управління та контролю. Відповідно зміни, що відбуваються в менеджменті та між власниками, можуть кардинально змінити підходи до визначення структури капіталу підприємства – як шляхом нарощення рівня фінансового левериджу, а значить, фінансового ризику, так і навпаки, – шляхом переходу до більш консервативного варіанта структури капіталу.

Фінансова архітектура підприємства, на наш погляд, включає чотири базові елементи та має визначальний вплив на вартість бізнесу підприємства. Окрім базових елементів, про які сказано вище, важливим є визначення принципів, мети створення, її суб'єктів. На *рис. 1* наведено авторське розуміння ФАП. Стандартно її основними елементами є структура власності, структура капіталу та структура корпоративного управління, але не менш важливим елементом є фінансова модель підприємства.

На наш погляд, головною метою формування ФАП є забезпечення зростання ринкової вартості бізнесу та зростання доходів власників підприємства як головних стейкхолдерів. Ми свідомо не визначаємо задоволення інтересів інших груп стейкхолдерів, як це досить часто зазначається в науковій літературі, оскільки, враховуючи, що всі виплати власникам здійснюються з чистого прибутку підприємства, а також зростання ринкової вартості підприємства забезпечується за умови нарощення чистого прибутку та його оптимального розподілу на дві частини – накопичення та споживання, то задоволення інтересів інших стейкхолдерів, а саме – здійснення всіх розрахункових операцій, виконання та обслуговування своїх фінансових зобов'язань, виконання зобов'язань перед іншими зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами, вважаються такими, що виконані.

На *рис. 1* відображено базові фінансові відносини, що виникають у межах сформованої ФАП і визначаються операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю підприємства. Сформована ФАП відіграє ключову роль у формуванні відносин з інститутами фінансового ринку, а отже, у формуванні структури капіталу підприємства та генеруванні вхідних і вихідних грошових потоків у розрізі фінансової діяльності. При цьому також не менш важливого значення набувають і сформовані відносини не лише з банками та професійними учасниками фондового ринку, а і з страховими компаніями, фінансовими компаніями, що здійснюють лізингові операції, тощо.

Структура власності підприємства – це частка власності кожного засновника в корпоративних правах. На відміну від юридичної площини, з економічної точки зору важливого значення у відносинах власності, що формуються на підприємстві, має також кінцевий бенефіціар, який може прямо або опосередковано здійснювати виключний контроль над розробкою та реалізацією стратегії розвитку підприємства, у тому числі її фінансової складової. У сучасних економічних умовах усе більш важливого значення набуває прозорість структури власності. Це особливо важливо для підприємств, які планують проводити публічну пропозицію та виходити на фондовий ринок, а також у випадку, коли підприємство планує отримати значний розмір позикового капіталу чи то у вигляді банківського кредиту, чи то у вигляді емісії корпоративних облігацій. Формування ФАП, забезпечення ефективного розвитку визначається значною мірою саме власниками та сформованим ними менеджментом.

У загальному розумінні корпоративне управління є системою відносин між органами управління підприємства та контролю, а також зацікавленими особами, створеною з метою забезпечення ефективної діяльності підприємства. Згідно з Р. Брейлі та С. Майерсом, «корпоративне управління означає владні повноваження здійснювати інвестиції та приймати рішення щодо фінансування. Будь-яке вороже поглинання – це спроба передати корпоративне управління в інші руки. Водночас зазвичай під корпоративним контролем розуміються роль ради директорів, право акціонерів на голосування, боротьба за голоси акціонерів та всі інші засоби, якими власники можуть впливати на прийняття важливих рішень корпоративного життя» [11].

Основними методами здійснення корпоративного управління можна визначити такі:

- ✦ раціональний і чіткий розподіл повноважень між органами управління та контролю підприємства, організацію їх ефективної діяльності;
- ✦ визначення стратегічних цілей діяльності підприємства та контроль за їх реалізацією;

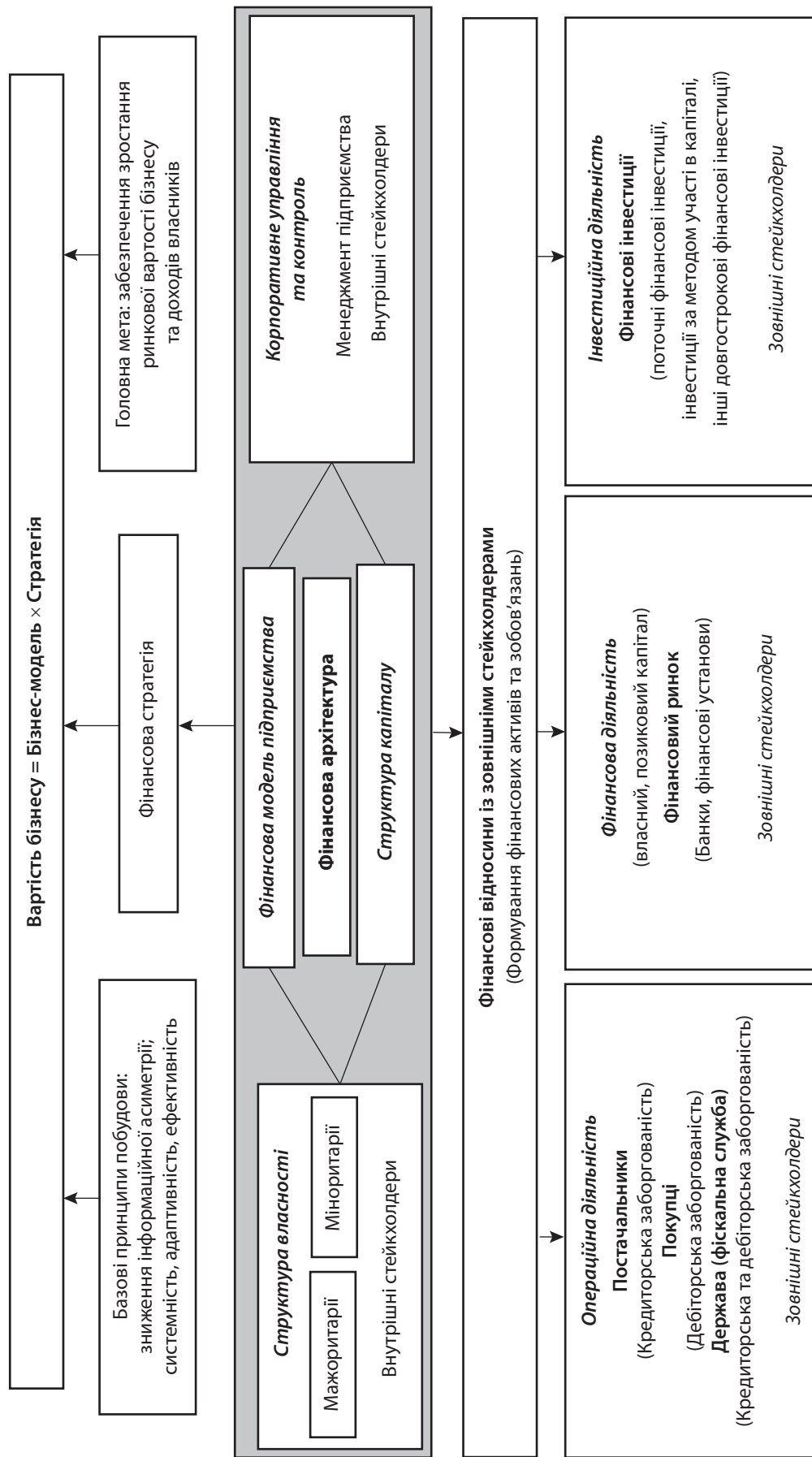

Рис. 1. Концептуальні засади формування фінансової архітектури підприємства

Джерело: авторська розробка.

- ✦ контроль за запобіганням, виявленням і врегулюванням конфліктів інтересів, які можуть виникнути між основними стейкхолдерами підприємства, як внутрішніми, так і зовнішніми;
- ✦ розробка та дотримання кодексу корпоративної етики;
- ✦ контроль за рухом інформації як по внутрішніх, так і по зовнішніх каналах, розкриття якої повинно бути чітко дозованим, щоб, з одного боку, забезпечити зовнішніх стейкхолдерів правдивою та достатньою інформацією щодо фінансового стану підприємства з метою створення умов для подальшого залучення інвестицій та отримання капіталу на більш вигідних для підприємства умовах, а з іншого – забезпечити збереженість комерційної таємниці, розкриття якої може призвести до суттєвих збитків компанії.

Вочевидь роль корпоративного управління є не менш вагомою, ніж інших елементів ФАП, у тому числі з точки зору забезпечення ефективного функціонування підприємства в подальшому.

Стосовно фінансової моделі як елементу ФАП, то тут позиція науковців неоднозначна, оскільки частина взагалі не розглядає її в складі ФАП, а ті, хто розглядають, не мають усталеної та достатньо обґрунтованої точки зору щодо її сутності. Досить часто під фінансовою моделлю підприємства розуміють підхід, що пов'язаний з тією інформаційною базою, яка покладається в основу прийняття управлінського рішення в рамках фінансового менеджменту компанії. Крім того, фінансову модель можна розглядати як взаємозв'язок фінансових параметрів, що впливають на досягнення цілей підприємства. Тобто ці два підходи є взаємопов'язаними. «На сучасному етапі менеджери багатьох корпорацій фактично опинилися перед вибором між бухгалтерською (обліковою) та фінансовою (вартісною) моделями фінансового аналізу» [12].

Так, найбільш розповсюдженим є підхід у фінансовому аналізі, який лежить в основі прийняття фінансових рішень, що базується на розрахунку коефіцієнтів на основі бухгалтерських даних та фінансової звітності. Водночас, розрахунок показників, у тому числі таких, як рентабельність активів (ROA) та рентабельність власного капіталу (ROE), має недолік у вигляді своєї статичності, особливо це стосується підприємств реального сектора економіки.

З іншого боку, фінансову модель бізнесу можна розглядати як сукупність концепцій, методик та інструментів управління фінансовими активами, але, на нашу думку, таке визначення обмежує фінансові операції та не враховує не менш важливі елементи фінансового менеджменту, зокрема інструменти управління фінансовими зобов'язаннями та прибутком.

На наш погляд, фінансова модель підприємства повинна базуватися на узгодженні політики управління капіталом, ліквідності, платоспроможності, рентабельності та ризиками. Такий підхід узгоджується з розумінням ФАП.

Важливого значення при формуванні ФАП набувають принципи, яким вона має відповідати, щоб досягти своєї головної мети. Так, у роботі Житара М. О. та Немсадзе Г. Г. [6], Калінської І. [7] визначено такі принципи: комплексність, превентивність, терміновість, адекватність, альтернативність, адаптивність, пріоритетність, ефективність. На наш погляд, такий перелік є досить узагальненим, урахуовуючи трактування кожного з них. Крім того, набір цих принципів більшою мірою відповідає саме відповідності фінансової системи підприємства антикризовим заходам.

Ми вважаємо, що базовими принципами побудови ФАП мають бути такі чотири: зниження інформаційної асиметрії; системність; адаптивність та ефективність. *Принцип зниження інформаційної асиметрії* закладений у суті фінансової архітектури, а саме: у формуванні інформаційних потоків між внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами, з метою зниження інформаційної асиметрії, яка дає змогу сприяти нарощенню ринкової вартості. Наступний принцип – *системності* – означає, що ФАП є системою (що цілком узгоджується з визначеннями науковців: Прудніков А. О., Лактіонова О. А., Лук'яненко А. С., Семенюк В. О., Бичкова Н. В., Яровий А. Т.), а отже, є набором елементів, які взаємопов'язані між собою. *Принцип адаптивності* означає, що на підприємстві повинні бути розроблені декілька сценаріїв розвитку ФАП залежно від зміни вектора розвитку фінансової системи країни. У випадку зміни впливу того чи іншого фактора ФАП повинна мати у своєму розпорядженні інструменти, які дозволять поглинути зовнішні шоки та забезпечити стабільний розвиток підприємства й упередити формування кризового фінансового стану. Стосовно *принципу ефективності*, то, на наш погляд, він означає, що витрати, понесені на формування ФАП, а також її реструктуризацію, повинні бути мінімальними та сприяти нарощенню ринкової капіталізації.

Як наведено на рис. 1, ФАП визначає фінансову стратегію підприємства. На нашу думку, фінансова стратегія – це система заходів довгострокового характеру, спрямована на досягнення мети у вигляді нарощення ринкової вартості підприємства та доходів власників. Таке визначення фінансової стратегії цілком узгоджується з концепцією ФАП, а також з розумінням бізнес-моделі. У даному випадку ми погоджуємося з визначенням Бичкайла І., який під бізнес-моделлю розуміє «конфігурацію діяльності компанії по створенню цінності, яка усвідомлюється підприємцем чи керівником як набір елементів (процесів бізнесу), їх взаємозв'язків і може бути представлена

у вигляді схеми [12]. Крім того, з метою узгодження розуміння ФАП і бізнес-моделі ми вважаємо також, що останню можна розглядати як певну архітектурну конфігурацію бізнес-процесів, яка націлена на формування ефективного бізнесу». Формування ефективною бізнес-моделі дозволяє підприємству мати запас фінансової міцності та забезпечувати не лише фінансову, а і в цілому – економічну безпеку підприємства. ФАП повинна забезпечувати три основні види ефективності – операційну, ринкову та стратегічну.

ВИСНОВКИ

Отже, на основі проведеного структурно-декомпозиційного аналізу ФАП варто розглядати як інтегровану динамічну систему, що оснований на фінансових відносинах між основними стейкхолдерами (власниками та менеджерами), включає фінансові (структура капіталу, фінансова модель підприємства) та квазіфінансові (структура власності, корпоративне управління та контроль) елементи, взаємозв'язки та взаємодія між якими визначають фінансову стратегію підприємства. Своєю чергою, будучи елементами системи більш високого рівня (фінансова стратегія як елемент загальної економічної стратегії розвитку підприємства та ФАП як елемент бізнес-моделі) вони мають вирішальний вплив на формування вартості бізнесу. За умови зростання такої вартості ФАП є ефективною, оскільки виконує своє основне завдання: нарощення ринкової капіталізації підприємства та доходів його власників. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Myers S. C. Financial architecture. *European Financial Management*. 1999. Vol. 5. Issue 2. P. 133–141.
2. Прудников А. О. Финансовая архитектура интегрированной корпоративной структуры: сущность, особенности формирования. *Экономика и управление: теория и практика*. 2016. № 2. С. 52–60.
3. Лактіонова О. А., Лук'яненко А. С. Кластеризація типів фінансової архітектури суб'єктів господарювання в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 5. С. 71–77.
4. Степанова А. Н., Балкина Е. А. Финансовая архитектура компаний на разных этапах жизненного цикла: влияние на эффективность российских компаний. *Корпоративные финансы*. 2013. № 3. С. 4–15.
5. Семенюк В. О. Фінансова архітектура як механізм забезпечення ефективності фінансової діяльності корпорації. *Економіка та держава*. 2015. № 9. С. 125–128.
6. Житар М. О., Немсадзе Г. Г. Концептуальні засади забезпечення фінансової архітектури корпорацій. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 24 (2). С. 89–91.
7. Калінська І. Механізм оптимізації фінансової архітектури збиткового підприємства. *Економічний аналіз*. 2012. Т. 11 (2). С. 279–285.
8. Бичкова Н. В., Яровий А. Т. Моделивання впливу фінансової архітектури національних корпорацій на ефек-

тивність фінансової діяльності. *Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова*. 2011. № 16. С. 14–23.

9. Barclay M. J., Smith C. W. On Financial Architecture: Leverage, Maturity, And Priority. *Journal of Applied Corporate Finance*. 1996. Vol. 8. Issue 4. P. 4–17.

10. Наконечна А. С. Динамічні характеристики фінансової архітектури суб'єктів господарювання в умовах ділових циклів. *Финансы, учет, банки*. 2016. № 1. С. 265–275.

11. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов / пер. с англ. Н. Барышниковой. М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. 1008 с.

12. Бычкайло И. Бизнес-модель: история термина и разновидности его понимания. *Экономические стратегии*. 2016. № 6. С. 190–196.

Науковий керівник – Школьник І. О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Сумського державного університету

REFERENCES

Barclay, M. J., and Smith, C. W. "On Financial Architecture: Leverage, Maturity, and Priority". *Journal of Applied Corporate Finance*, vol. 8, no. 4 (1996): 4-17.

Breyli, R., and Mayers, S. *Printsipy korporativnykh finansov* [Principles of corporate finance]. Moscow: ZAO «Olimp-Biznes», 2008.

Bychkaylo, I. "Biznes-model: istoriya termina i raznovidnosti yego ponimaniya" [Business model: the history of the term and varieties of its understanding]. *Ekonomicheskiye strategii*, no. 6 (2016): 190-196.

Bychkova, N. V., and Yarovy, A. T. "Modeliuvannya vplyvu finansovoi arkhitektury natsionalnykh korporatsii na efektyvnist finansovoi diialnosti" [Modeling the impact of the financial architecture of national corporations on the effectiveness of financial activities]. *Visnyk ONU im. I. I. Mechnykova*, no. 16 (2011): 14-23.

Kalinska, I. "Mekhanizm optymizatsii finansovoi arkhitektury zbytkovoho pidpriemstva" [The mechanism of optimization of the financial architecture of a loss-making enterprise]. *Ekonomichniy analiz*, vol. 11 (2) (2012): 279-285.

Laktionova, O. A., and Lukianenko, A. S. "Klasteryzatsiia typiv finansovoi arkhitektury subiektiv hospodariuvannia v Ukraini" [Clustering of types of financial architecture of economic entities in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, no. 5 (2014): 71-77.

Myers, S. C. "Financial architecture". *European Financial Management*, vol. 5, no. 2 (1999): 133-141.

Nakonechna, A. S. "Dynamichni kharakterystyky finansovoi arkhitektury subiektiv hospodariuvannia v umovakh dilovyykh tsykliv" [Dynamic characteristics of financial architecture of business entities in terms of business cycles]. *Finansy, uchet, banki*, no. 1 (2016): 265-275.

Prudnikov, A. O. "Finansovaya arkhitektura integrirovannoy korporativnoy struktury: sushchnost, osobennosti formirovaniya" [Financial architecture of an integrated corporate structure: essence, features of formation]. *Ekonomika i upravleniye: teoriya i praktika*, no. 2 (2016): 52-60.

Semeniuk, V. O. "Finansova arkhitektura yak mekhanizm zabezpechennia efektyvnosti finansovoi diialnosti korporatsii" [Financial architecture as a mechanism for ensuring the efficiency of a corporation's financial activities]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 9 (2015): 125-128.

Stepanova, A. N., and Balkina, Ye. A. "Finansovaya arkhitektura kompaniy na raznykh etapakh zhiznennogo tsikla: vliyaniye na effektivnost rossiyskikh kompaniy" [Financial architecture of companies at different stages of the life cycle: impact on the effectiveness of Russian companies]. *Korporativnyye finansy*, no. 3 (2013): 4-15.

Zhytar, M. O., and Nemsadze, H. H. "Kontseptualni zasady zabezpechennia finansovoi arkhitektury korporatsii" [Conceptual framework for providing financial architecture for corporations]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, no. 24 (2) (2017): 89-91.

УДК 658
JEL: O24; P42; M42

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ПОСТМИТНОГО АУДИТУ

©2019 КРИМЧАК Л. А., РУДНІЧЕНКО Є. М.

УДК 658
JEL: O24; P42; M42

Кримчак Л. А., Рудніченко Є. М. Удосконалення інформаційної складової економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств у контексті реалізації основних положень постмитного аудиту

Метою статті є розроблення пропозицій щодо удосконалення інформаційної складової економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств у контексті реалізації постмитного аудиту. Зазначено, що постмитний аудит є однією з форм митного контролю. Визначено, що метою постмитного аудиту є спрощення митних процедур і покращення взаємодії вітчизняних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з органами митного регулювання. Зазначено основні принципи митного адміністрування, яких мають дотримуватися країни світу, відповідно до Всесвітньої митної організації та Світової організації торгівлі. Розглянуто головні стандарти Кіотської конвенції, які безпосередньо стосуються проведення постмитного аудиту. Сформувано пропозиції щодо удосконалення інформаційної складової економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств у контексті їх взаємодії з митними органами.

Ключові слова: постмитний аудит, економічна безпека, зовнішньоекономічна діяльність, митні органи.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-211-216>

Рис.: 1. **Бібл.:** 9.

Кримчак Людмила Анатоліївна – аспірантка кафедри менеджменту, адміністрування та готельно-ресторанної справи, Хмельницький національний університет (вул. Інститутська, 11, Хмельницький, 29016, Україна)

E-mail: krymchakla@ukr.net

Рудніченко Євгеній Миколайович – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, адміністрування та готельно-ресторанної справи, Хмельницький національний університет (вул. Інститутська, 11, Хмельницький, 29016, Україна)

E-mail: e.m.rudnichenko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9407-2026>

УДК 658
JEL: O24; P42; M42

Крымчак Л. А., Рудниченко Е. Н. Совершенствование информационной составляющей экономической безопасности внешнеэкономической деятельности отечественных предприятий в контексте реализации основных положений посттаможенного аудита

Целью статьи является разработка предложений по совершенствованию информационной составляющей экономической безопасности внешнеэкономической деятельности отечественных предприятий в контексте реализации посттаможенного аудита. Указано, что посттаможенный аудит является одной из форм таможенного контроля. Определено, что целью посттаможенного аудита является упрощение таможенных процедур и улучшение взаимодействия отечественных субъектов внешнеэкономической деятельности с органами регулирования. Указаны основные принципы таможенного администрирования, которым должны следовать страны мира, согласно Всемирной таможенной организации и Всемирной торговой организации. Рассмотрены главные стандарты Киотской конвенции, которые непосредственно касаются проведения посттаможенного аудита. Сформулированы предложения по совершенствованию информационной составляющей экономической безопасности внешнеэкономической деятельности отечественных предприятий в контексте их взаимодействия с таможенными органами.

Ключевые слова: посттаможенный аудит, экономическая безопасность, внешнеэкономическая деятельность, таможенные органы.

Рис.: 1. **Библ.:** 9.

UDC 658
JEL: O24; P42; M42

Krymchak L. A., Rudnichenko Ye. M. Improving the Information Component of the Economic Security of Foreign Economic Activities of Domestic Enterprises in the Context of Implementation of the Main Provisions of the Post-Customs Audit

The article is aimed at developing proposals to improve the information component of the economic security of foreign economic activities of domestic enterprises in the context of implementation of the post-customs audit. It is specified that the post-customs audit is a form of customs control. It is defined that the purpose of the post-customs audit is to simplify customs procedures and improve the interaction of national actors of foreign economic activities with regulatory bodies. The basic principles of customs administration, which should be followed by the countries of the world, according to the World Customs Organization and the World Trade Organization, are provided. The main standards of the Kyoto Convention, which are directly related to the post-customs audit, are considered. Proposals are formed to improve the information component of the economic security of foreign economic activities of domestic enterprises in the context of their interaction with customs authorities.

Keywords: post-customs audit, economic security, foreign economic activity, customs authorities.

Fig.: 1. **Bibl.:** 9.